

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ
РАДІОПРОЄКТІВ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ
СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ЖУРНАЛІСТИКА»
рівня освіти «Бакалавр» і «Магістр»**

КЕРІВНИК:

Смусь А. Г. кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент кафедри соціальних комунікацій, директор радіо УНА

e-mail: smus_andriy@ukr.net

Проект з радіовиробництва (авторська радіопередача) може бути основою радіопроекту за умови, якщо якість та глибина опрацювання теоретичного матеріалу для його створення відповідають кваліфікаційним вимогам для отримання ступеня бакалавра/магістра.

Практична частина проекту складається із озвученої та змонтованої радіопередачі та супровідних документів (сценарне замовлення й монтажний план пілотного випуску й тематичний план створення програм на місяць) і має продемонструвати набуті студентом у ході навчання знання та компетентності.

Робота над проектом має такі **етапи**:

1. Організація роботи команди проекту/одноосібно.
2. Генерування ідеї, вибір жанру радіопрограми (пілотний випуск і тематичний план програм на місяць).
3. Утілення ідеї:

- оформлення сценарної заявки (чернетка (електронний документ) для внесення правок і коректур і роздрукований чистий варіант із внесеними виправленнями);

- оформлення монтажного плану (чернетка (електронний документ) для внесення правок і коректур і роздрукований чистий варіант із внесеними виправленнями);

- тренувальна начитка тексту (виправлення неточностей, робота над дикцією, артикуляцією й правильністю вимови);

- начитування тексту в студії;

- запис елементів оформлення ефіру й радіопрограми (ідентифікатори радіостанції, радіопрограми та радіоведучого); - монтажні роботи.

4. Оформлення і презентація проекту.

Вимоги до оформлення результатів на різних етапах реалізації проекту авторської радіопередачі

- *Організація роботи команди проекту/одноосібно*

Роботу команди має організовувати координатор (керівник), який несе відповідальність за реалізацію кожного етапу проекту, перевіряє готовий

продукт на дотримання вимог, слідує за дедлайном, визначає якість роботи кожного із членів команди.

Обов'язково генерування ідеї, вибір жанру авторської радіопрограми (пілотний випуск і тематичний план програм)

1. Авторська радіопрограма (пілотний випуск) є невід'ємною радіопроєкту, для неї обираються жанри з високим ступенем авторського начала та складності, що відповідає рівню бакалавра/магістра.

Вибір теми зумовлений загальними вимогами до журналістських матеріалів.

Радіопрограма може бути виконана в усталених чи гібридних жанрах:

- інформаційних радіожанрах (радіоповідомлення, радіозвіт, радіоінтерв'ю, радіорепортаж, радіовиступ, радіоогляд преси);
- аналітичних (радіокоментар, радіобесіда, радіоогляд);
- художньо-публіцистичних (радіонарис, радіофейлетон, радіокомпозиція, радіофільм, радіодрама);
- інтерактивних формах радіожанрів (подається як аудіозапис).

2. Крім пілотного проєкту, слід прописати тематичний план передач на місяць з урахуванням того, що програма буде в ефірі – **Додаток 1**.

- *Утілення ідеї:*

- оформлення сценарної заявки (чернетка (електронний документ) для внесення правок і коректур і роздрукований чистий варіант із внесеними виправленнями) – **Додаток 2**;

- оформлення монтажного плану (чернетка (електронний документ) для внесення правок і коректур і роздрукований чистий варіант із внесеними виправленнями) – **Додаток 3**;

- тренувальна начитування тексту (виправлення неточностей, роботою над дикцією, артикуляцією й правильністю вимови);

- начитування тексту в студії;

- запис елементів оформлення ефіру й радіопрограми (ідентифікатори радіостанції, радіопрограми та радіоведучого);

- монтажні роботи.

Технічні вимоги до оформлення сценарного замовлення, монтажного плану

Запис авторської програми має здійснюватися в студійних умовах (за винятком окремих фрагментів – радіоінтерв'ю, бесіди тощо).

Перед початком запису проєкту в студії й монтажних робіт, мають бути підготовлені й подані для перевірки і затвердження викладачу сценарне замовлення і монтажний план.

1. Текст передачі має бути оформлений відповідно до норм української літературної мови (орфографічних, пунктуаційних, лексичних, граматичних тощо).

2. Проставляються наголоси над частовживаними словами (імена, прізвища, назви географічних об'єктів, водних об'єктів тощо), для

рідковживаних слів (наприклад, слів іншомовного походження, аббревіатур) крім наголосу, слід зазначити особливості вимови (транскрипція).

3. Уникайте вживання кальок з англійської, російської, польської та ін. мов, що порушують лексичні норми української літературної мови.

4. Сміслові елементи тексту розділяйте відповідними позначками (/), особливо в тих місцях, де повідомлення сприймається як одне ціле й викликає в слухачів небажані асоціації.

5. Перелічені вище норми вимови не поширюються на інтерв'ююваних, доповідачів, співбесідників тощо.

6. Сценарне замовлення і монтажний план друкують за допомогою комп'ютера на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм) через міжрядковий інтервал 1,5 (полуторний), шрифт – Times New Roman (TNM), кегль – 14.

Текст необхідно друкувати, залишаючи береги таких розмірів: лівий – 30 мм, правий – 15 мм, верхній – 20 мм, нижній – 20 мм.

Шрифт має бути чітким, друкарські помилки, описки, графічні неточності можна виправляти лезом або коректором.

7. Файл із черновими варіантами сценарного замовлення й монтажного плану слід підписати за формою латиницею: `rib_sz` або `rib_monp`, де `rib` – прізвище студента (координатора команди), `sz` – сценарне замовлення, `monp` – монтажний план.

8. Кількість роздрукованих примірників монтажного плану дорівнює кількості учасників озвучення проекту.

Технічні норми до редагування й монтажу радіопередачі

1. Сила звуку під час запису (децибелах) має бути достатньою для якісного запису передачі та її подальшого монтажу.

2. Співвідношення шуму й голосу має бути в межах, що допускає вільне розуміння тексту (за винятком спеціальних звукових ефектів). Співвідношення гучності різних структурних елементів радіопрограми має бути однаковим. Гучність музичного супроводу не повинна перевищувати гучність фрагментів із записом голосу (за винятком спеціальних художніх ефектів).

2. Швидкість читання (кількість слів за хвилину):

✓ 140 ... 150 (середнє значення, що передбачає тільки читання текстів);

✓ менше на 20...30 % (для малопідготованих слухачів, наприклад дітей);

✓ вище на 20...30 % (для високопідготованих слухачів).

3. Скорочення тривалості радіопередачі відповідає такій послідовності:

✓ слова-паразити, неінформаційні звуки (и-и-и..., а-а-а..., і-і-і... тощо);

✓ паузи між словами, реченнями тощо; □ усі інші зайві

елементи.

4. Збільшення тривалості радіопередачі відповідає такій послідовності:

- ✓ пропорційно збільшити тривалості пауз між словами й реченнями;
 - ✓ збільшити тривалість пауз між частинами передачі;
 - ✓ вставити додаткові голосові фрагменти, записані дикторами;
 - ✓ вставити неголосові фрагменти (музику тощо).
5. Можна видаляти фрагменти мови недикторів, якщо вони:
- ✓ не відповідають фонетичним нормам української літературної мови (крім чужомовців і людей із мовними вадами); ☐ ображають гідність слухачів.

4. Оформлення і презентація проекту (додаток 4).

Змонтована авторська радіопередача подається на перевірку викладачу, для чого аудіофайл розміщується на ресурсі https://www.youtube.com/channel/UCj78bC3F-34lkxVBXR5cN4w?fbclid=IwAR2iRa88XbayD2c8UM7-z60iEsWGBPHuSAich_VTIy6w6e3G7fL1zUIjkB4, а посилання на його розміщення надсилається на корпоративну пошту викладача.

Додаток 1

Тематичний план передач

№	Тема випуску	Додаткові умови реалізації гості випуску (ведучі, інтерактив тощо)

Додаток 2

Сценарне замовлення (приклад)

1. Автор (одноосібно або всі члени команди), назва радіостанції (студентської на момент створення проекту)
2. Назва програми
3. Хронометраж
4. Періодичність
5. Цільова аудиторія (розписати портрет цільового слухача й чому ця програма буде цікавою для нього).
6. Цілі програми
7. Жанр\и програми
8. Форма (авторська радіопередача)
9. Імідж ведучого
10. Структура (риба) програми із зазначенням елементів оформлення, тайм-кодів (*оформлюється як таблиця*)

Хронометраж	Персоналізація (диктор, ведучий, гість тощо)	Структурні елементи радіопрограми	Авторської	Звукове оформлення

11. Вигоди для потенційного спонсора.

Додаток 3

Алгоритм дій зі створення проекту авторської радіопередачі

1. Збери команду (продюсер, редактор, журналіст/и, ведучий/і, звукорежисер монтажу, – список можна варіювати)
Якщо будеш працювати самостійно, пропускай цей пункт.
2. Згенеруй ідею передачі (мозковий штурм)ю
Враховуй, що наповнювати інформацією треба буде не тільки пілотний проект, а й подальші випуски.
3. Оформи сценарну заявку (зазнач, які ролі буде виконувати кожен представник команди) й монтажний план (текст із тайм-кодами, складовими програми).
4. Надішли сценарну заявку й монтажний план для перевірки на корпоративну пошту викладача.
5. Внеси виправлення й корективи, якщо в цьому є потреба.

6. Потренуйся із представниками команди (чернова начитка тексту). Користуйся диктофоном, щоб почути всі недоліки вимови або журналістського матеріалу.
7. Внеси корективи, якщо в цьому є потреба.
8. Оформи сценарну заявку й монтажний план (чистовик) і підпиши дозвіл на випуск в ефір.
9. Виконай начитку тексту (чистову).
10. Виконай монтаж передачі.
11. Розмісти на https://www.youtube.com/channel/UCj78bC3F-34lkxVBXR5cN4w?fbclid=IwAR2iRa88XbayD2c8UM7-z60iEsWGBPHuSAich_VTIy6w6e3G7fL1zUIjkb4 й надішли посилання на свій ресурс на корпоративну пошту викладача.